

Effekter af indsatsen på naturområdet (O)

Sagsfremstilling

15. Effekter af indsatsen på naturområdet (O)

Sagsnr.: 330-2010-55640

Dok.nr.: 330-2015-680842

Åbent

Kompetence: Erhvervs-, Plan- og Miljøudvalget

Beslutningstema

Der orienteres om effekterne af indsatsen på naturområdet i perioden 2007-2015 (eksklusivt vandløbsområdet).

Baggrund

Center for Teknik og Miljø har siden kommunesammenlægningen gennemført en lang række naturprojekter. Formålet har været at forbedre vilkårene for beskyttelseskrævende planter og dyr, samt at forbedre oplevelsesmuligheder i naturen. Indsatsen har taget udgangspunkt i Slagelse Kommunes Naturkvalitetsplan 2009-2013, samt i Natura 2000-handleplan 2010-2015. Naturkvalitetsplanen udpeger en række værdifulde men truede naturområder i kommunen, hvor en indsats vurderes at være påkrævet. Natura 2000-handleplanen redegør for den indsats, som frem til og med 2015 skal standse tilbagegangen for en række særlige arter og naturtyper, der statsligt er udpegede for Natura 2000-område nr. 162. Området dækker Agersø, Omø, Glænø og dobbeltkysten. Handleplanen er tiltrådt af Byrådet den 26. november 2012. Slagelse Kommune er forpligtet via Miljømålsloven til at arbejde for en realisering af handleplanen.

Desuden er der foretaget løbende pleje af ca. 30 fortidsminder på privat ejendom for at sikre kulturværdierne her.

Projekterne har været finansieret via Natur-driftskonto, Natura 2000-anlægskonto og via statstilskud og EU-midler.

Alle indsatser er baseret på frivillighed fra lodsejere.

Om effektvurderinger af naturindsatsen

Generelt foretages intensiv overvågning af naturen ikke af kommunerne. Det skyldes især, at detaljeret og systematisk overvågning af enkelte arter og naturtyper, er meget ressourcekrævende. Center for Teknik og Miljø følger den overordnede udvikling i projektområderne, men har hidtil prioriteret, at anvende ressourcer på projektudførelse fremfor detaljeret overvågning. Kun for enkelte arter har vi data fra statens intensive overvågningsprogram (NOVANA, DEVANO), f.eks. for klokkefrø.

Fremgang for lysåbne naturtyper

En stor del af indsatsen på naturområdet, har handlet om at genetablere kreaturgræsning på enge, strandenge og overdrev, hvor tidligere græsning eller høslæt har været opgivet. Områderne er typisk tilgroet i tagrør, høje græsser og pilekrat. I andre tilfælde er intensiv agerjord omlagt til græsning. I alt har Center for Teknik og Miljø sikret græsning eller slæt på ca. 300 ha fordelt på 19 små og store projekter i perioden 2007-15.

De lysåbne naturtyper er leve- og voksesteder for mange af de dyr og planter, som er allermest beskyttelseskrævende. Det er veldokumenteret, at den biologiske mangfoldighed på netop disse naturtyper er særlig stor.

Center for Teknik og Miljø følger den generelle udvikling på projektarealerne ved besigtigelse typisk med 1-3 års mellemrum. Ved besigtigelserne vurderes det, om naturplejen sikrer den ønskede lave vegetation, som er afgørende for udviklingen af et varieret plante- og dyresamfund. På mange af de græssede arealer ser vi tydeligt nu forbedring i strukturen, f.eks. at tagrør og andre høje græsser/urter viger for de lave lyskrævende planter.

Fremgang for klokkefrøen

En stor del af indsatsen i Natura 2000-området har haft til formål, at forbedre levevilkårene for klokkefrøen. Ved

kommunesammenlægningen blev klokkefrøen af miljøministeren tildelt Slagelse Kommune som særlig ansvarsart. Den er en af de særlige habitatarter, som kommunen er forpligtet til at gøre en indsats for i Natura 2000-planen.

I 2007 fandtes der i kommunen (på Agersø) kun en enkelt tilbageværende bestand af klokkefrø. Bestanden var tæt på at uddø. I perioden 2008-2015 har Center for Teknik og Miljø i samarbejde med lokale lodsejere foretaget: 1) genudsætning af klokkefrøer på Agersø, Glænø og ved Stignæs, 2) anlæggelse og oprensning af ca. 50 vandhuller, 3) udlægning af ca. 148 ha til kreaturgræsning, 4) udlægning af 10 større stensætninger.

Som følge af indsatsen var der i foråret 2015 yngelaktivitet (kvækkende hanner) i 9 vandhuller på Agersø, det største antal i årtier. Bestanden er således i markant fremgang.

Status for indsatsen for klokkefrøen kan ses af bilag 1.

Fremgang for faunaen knyttet til vådområder

Center for Teknik og Miljø har i perioden 2008-15 anlagt eller oprenset ca. 70 vandhuller i kommunen. Som ovenfor nævnt har det betydet fremgang for klokkefrøen, men også andre sjældne arter som grønbroget tudse og løvfrø yngler i flere af vandhullerne. Fugle som gråstrubet lappedykker, andefugle og engfugle er set i og ved flere af søerne. På Agersø forsøgte ca. 10 par klyder at yngle allerede det første år efter anlæggelse af et nyt vådområde.

Forbedret friluftsliv

Det er vores oplevelse, at nye adgange til naturområder tiltrækker mange besøgende. Det drejer sig f.eks. om det ca. 40 ha nye naturområde ved Halsskov, det 12 ha store engområde ved Skovsø og fugletårnet ved Kobæk Sø. Der er ikke foretaget optælling af besøgende, men vi får jævnligt tilbagemeldinger, der indikerer hyppigt brug af områderne.

Center for Teknik og Miljø informerer løbende om udførte projekter og oplevelsesmuligheder på kommunens hjemmeside, på sociale medier, via foldere og info-skilte i naturen.

Fremadrettet overvågning af projekter

Af ressourcemæssige hensyn har detaljeret effektovervågning af udførte projekter hidtil været prioriteret lavt. Den hidtidige opfølgning på det mere generelle niveau, viser tydelige effekter af indsatsen, og Center for Teknik og Miljø planlægger i 2016, at udvikle en procedure for en mere målrettet og systematisk opfølgning på projekterne.

Kommende afrapportering

Beskrivelse af udførte naturprojekter har løbende været afrapporteret til det politiske udvalg, senest med orientering den 7. april 2015. Center for Teknik og Miljø påregner primo 2016 at afrapportere for udførte projekter i 2015.

Retligt grundlag

Natura 2000-handleplanen, som kommunen er pligtig til at søge realiseret, er forankret i Miljømålsloven.

Handlemuligheder

Vurdering

Center for Teknik og Miljø vurderer, at effekterne af naturindsatsen er tydelige, men kun dokumenteret i mindre omfang. En fremadrettet systematiseret overvågning vil i højere grad dokumentere effekterne.

Økonomiske og personalemæssige konsekvenser

Naturindsatsen forventes som hidtil at blive finansieret via Natur-driftskonto, Natura 2000-anlægskonto og via statstilskud og EU-midler.

Konsekvenser for andre udvalg

Ingen.

Indstilling

Centerchef for Teknik og Miljø indstiller,

1. **at** orienteringen tages til efterretning.

Bilag

330-2015-702164

Klokkefrø opdrætsrapport 2015 og status.pdf

Beslutning i Erhvervs-, Plan- og Miljøudvalget den 11. januar 2016:

Fraværende: Flemming Erichsen (A)

Udsat.